

Film på vej

Federico Fellini har overdraget Cinecittà studiets gyldne nøgler til Francis Coppola, Coppola vil efter planen have hovedkvarter i Italiens berømmede filmby de næste fem år, hvor han skal indspille en slags historisk superfilm. *Secret Journal*, om så vidt forskellige personer som Cicero, Cæsar og New Yorks borgmester Ed Koch. Projektet er budgetteret til 35 mio. \$, hvilket må siges at være ret beskedent i Coppola-regi. Filmen vil blive optaget i to dele, efter sigende på High Definition Video – et andet rygtet vil vide, at et af filmens afsnit planlægges i 3-D. Fellini er også igang med en ny film; *The Poem of the Moon People*. Optagelserne finder sted i de italienske Empire Studios.

Den engelske instruktør Gavin Millar vakte en vis opsigt herhjemme med sin Dennis Potter-film *Dreamchild*. Denne gang har Millar fundet et litterært forlæg hos Roald Dahl, titlen er *Danny the Champion of the World*. Med på rollelisten er den ni-årige Sam Irons samt hans far Jeremy. Endvidere medvirker veteraner i britisk film som Cyril Cusack, Lionel Jeffries og Sir Michael Hordern.

Bertold Brecht og Kurt Weills klassiker *The Threepenny Opera*, der udspringer sig i en imaginær underverden i London, er ved at blive genindspillet i Budapest. Bag produktionen står Cannon selskabet og det er Menahem Golan himself, der bestrider instruktørposten. Filmen, der knytter an til Cannons række af prestigeprodukter, har Raul Julia i rollen som Mack the Knife. I øvrigt medvirker Richard Harris, Julie Walters og Roger Daltrey.

Eversmile, New Jersey er den besynderlige titel på en romantisk komedie, der foregår i Argentina, og er med Daniel Day Lewis og den debuterende jugoslaviske skuespillerinde Miriana Jokovic. Det bliver efter sigende Lewis' sidste film for han tager et sabbatår, der vil være helliget teaterarbejde. Filmen indspilles i Buenos Aires og Patagonien, instruktionen foretages af Carlos Sorin, der ellers laver reklamefilm.

The Lemon Sisters er en komedie om en trio af lettere afdankede syngepiger, spillet af Diane Keaton, Carol Kane og Kathryn Grody, der da deres karriere er gået i stå forsøger at åbne deres egen natklub i Atlantic City. Aidan Quinn og Elliott Gould medvirker endvidere i filmen, der instrueres af Loyce Chopra, Diane Keaton fungerer også som co-producent.

Bob Rafelson er igang med en historisk adventure film, *Mountains Of The Moon*, der beretter om de to opdagelsesrejsende Sir Richard Burton og John Hanning Spekes ekspedition for at finde Nilens udspring. Filmen er optaget i Kenya og Shepperton studierne, blandt de medvirkende er Iain Glen, Richard E. Grant, Anna Massey og Peter Vaughan. Rafelson har yderligere to projekter på bedding; *Paris Noir* og *Air America*.

Jerry Schatzberg forestår instruktionen af en stor international co-produktion med titlen *Reunion* eller *L'Ami Retrouve*, efter et manuskript af Harold Pinter. Jason Robards, Sam West, Christian Anholt og Francoise Fabian er blandt de medvirkende. Production designer er ingen ringere end veteranen Alexandre Trauner, der i sin tid stod bag film som *Paradisets børn*.

Alexandro Jodorowsky, der bedst vil huskes som instruktør af den særprægede kult western *El Topo*, skulle oprindeligt have instrueret *Dune*, som David Lynch i stedet tog sig af. Jodorowsky trak sig herefter tilbage for at dyrke psykoterapi og skrive historier til science fiction tegneserier. Nu er hans projekt *Santa Sangre (Holy Blood)* imidlertid efter fem års forberedelser gået i produktion. Det meste af familien, bl.a. Axel Jodorowsky og Ade Jodorowsky, medvirker, Guy Stockwell, Sabrina Dennison og Bianca Guerra er også på rollelisten. Filmen, der indspilles i Mexico City, er baseret på en autentisk historie om en ung kvindemorder, med 30 mord på samvittigheden, der efter at være blevet udskrevet fra et sindsygehospital fik succes som forfatter. Det lyder som et ideelt forlæg til Jodorowskys besynderlige blanding af visuel og voldelig poesi.

Den engelske instruktørveteran Lewis Gilbert og manuskriptforfatteren Willy Russel har tidligere haft succes med samarbejdet på *Lærenemme Rita*, der blev Julie Walters' store gennembrud. Nu har Gilbert og Russell forenet deres kræfter i en filmatisering af Russels teaterstykke *Shirley Valentine* om en husmor, der møder sit livs kærlighed under et to-ugers ferieophold i det græske øhav. Pauline Collins, Tom Conti, Alison Steadman og Joanna Lumley er på rollelisten.

Danske film

Oscar-forgyldte Gabriel Axel har skrinlagt det historiske drama *Amlet*, og har nu i stedet givet sig lag med filmen *Christian* om en ung mands rejse ned gen-

nem Europa. Georg Metz har på vegne af Det Danske Filminstitut støttet filmen med 2,7 mio. kr. Det er en dansk/fransk co-produktion og produktionsselskabet hedder Victoria Film.

Dansk films palmegrensomviftede og netop også Golden Globe belønnede Bille August er ved at have gang i en filmatisering af Isabel Allendes bestseller *Åndernes hus*. Men det vil nok være lovligt flot at kalde filmen, der foreløbigt er budgetteret til 120 mio. kr., for en dansk produktion – der er nemlig tale om en co-produktion mellem Det svenske Filminstitut og amerikanske Warner Bros. Bille August er således det eneste danske indslag i filmen, der forventes at skulle produceres af ingen ringere end David Puttnam. Optagelserne skal efter planen foregå i Argentina efteråret '89.

Birger Larsen, der tidligere har fungeret som instruktør-assistent for Søren Kragh-Jacobsen, får nu sin debut som instruktør med børnefilmen *Lad isbjørnen danse*, efter en roman af Ulf Starck. Det er ikke, som titlen lader formode, Nordisk Film, der producerer men derimod Metronome. Børnefilm-konsulent Hans Hansen har indstillet filmen til institutstøtte på ialt 7 mio. kr.

Leif Magnusson og hans L&M Filmproduktion ApS er igang med filmen *En verden til forskel*. Den handler om den 12-årige Jens, der af sin jugoslaviske far er blevet sat i pleje hos sin bedstefar i Jugoslavien. Drengen flygter imidlertid tilbage til Danmark for at blive genforenet med sin far og mor.

Dansk Filmindustri A/S debuterer som produktionsselskab med filmen *Dagens Donna*. Optagelserne starter d. 27. februar 1989, og det er en begivenhed, der fortjener særlig omtale. Projektet er nemlig, som noget uhørt for en dansk spillefilm, allerede på præ-produktionsstadiet udstyret med en informativ pressemappe – og det indbyder jo næsten til presseomtale eller hyr? Filmkonsulent Kirsten Bonnén Rask har bevilget støtte på godt 6 mio. kr. og det samlede budget bliver på ialt 8,35 mio. kr. *Dagens Donna* er historien om to meget forskellige veninder Donna (Birgitté Simonsen) og Britt (Hanne Windfeld Lund), der flytter fra Jylland til København, hvor venindeforholdet kommer på en hård prøve efterhånden som de to møder forskelligartede udfordringer i karriere og kærlighed. Filmen er baseret på et originalmanuskript af forfatteren Hanne-Vibeke Holst og instruktionen foretages af Stefan Henszelman. Det var Dansk Filmindustri direktør for bio-

grafudlejning Torben Villesen, der oprindeligt tog initiativ til projektet, og Villesen vil således fungere som filmens producent.

Dansk films 'battle of the century' om retten til titlen *Mama Mia* blev tabt af Linda Wendel – hendes ungdomsfilm hedder nu *I kærlighedens navn*.

Peter Risby

QUIZ

ET GLIMT I BAKSPEJLET. ►

Kos-quiz'en er denne gang en afskeds-hyldest til en, vi holder mest af i rollen som forhenværende.

Så kort og godt: Hvem er den stjerne, som et dansk filmleksikon karakteriserede med følgende ord:

'Hans elskværdige, neutrale, ukrukkede væsen, hyggelige lune og all-round-sportslige fremtræden har ladet ham yde en god fyldest i alle slags heroiske roller, som han spiller med et drenget smil og en kvik replik.'

P.s. Hans karrieres højdepunkt var utvivlsomt titelrollen i *Sheriffen renser ud* (Law and Order). Billedet er dog ikke fra denne film, men foreviger en anden af hans charmerende præstationer.

Peter Hirsch

Danmarkspremiere på verdens værste film i byens værste bio

Tirsdag d. 17/1 '89 var Barbue-baren i Huset i Magstræde rammen om den første danske forevisning af turkey klassikeren *Plan Nine From Outer Space*. Filmen blev vist som et led i Barbues lukrative række af såkaldte 'Late Shows'. Mere herom senere.

Plan Nine From Outer Space (1959) er filmen, der er 'så mesmeriserende dårlig, at den faktisk synes bedre ved hvert nyt gennemsyn.' Rumvæsener fra en angiveligt højerestående planet har ud-tænkt plan nummer ni, at rejse de døde i en californisk kirkegård for at udrydde menneskeheden.

I løbet af den nådefuldt korte film (79 min.) lykkes det dem at decimere jordens befolkning med siger og skriver tre personer – heriblandt den kæmpemæssige svenske bryder Tor Johnson, men alligevel. Skulle den plan have nogen effekt måtte filmen have været lavet som brasiliansk TV-serie i 398 afsnit. Den gamle gyserstjerne Bela Lugosi spillede sin sidste rolle i dette eksempel på ultra low budget 50'er science fiction. Lugosi døde beklageligvis, da man var to dage inde i optagelserne, og den opfindsomme facon, hvorpå man får ekspederet

Lugosi ud af handlingen, tjener filmen til ære bedømt efter publikums latterbrøl: Lugosi forlader sit hus, og filmens salvelsesfulde fortællerstemme forkyn-der, at det er 'for the last time'. Så såre Lugosi er off-screen, høres en tolv tons lastbil, der hugger bremserne i – den ildevarslen-lyd følges op af et hjerteskrærende skrig, som fra en sjæl i helvede. Effekten synes at give en af filmens opblæste rummænd med det eksotiske navn Eros, spillet af flødebollen Dudley Manlove, ret, når han hysterisk forkyn-der at menneskeracen er: 'Stupid! Stupid! Stupid!' Filmens mest originale visuelle træk er den nærmest surrealistiske facon, hvorpå dagslysscener veksler med natscener. Hvergang politiet ankommer til kirkegården sker det i fuldt dagslys. Så snart der klippes til selve kirkegården er det uvægerligt blevet bulderravende mørkt.

Denne filmiske udgydelse, der af 'bad movie buffs' verden over hyldes som 'Verdens værste film', er exploitation-producenten Edward D. Woods hovedværk. Ed Wood, der også fungerede som forfatter, instruktør og skuespiller har en række film på samvittigheden, som ikke giver *Plan Nine* meget efter, bl.a. *Glen or Glenda* (1953), et hårdtslående realistisk drama om transseksualisme. Wood spiller selv en dybt splittet ung mand, der ikke ved hvordan han skal få fortalt sin kæreste, at han vil have hendes tøj på! – Wood skrev i øvrigt alle sine manuskripter iført en uundværlig angora-sweater, kun da kom den rette inspiration over ham. Filmens fortekster lover at behandle emnet med grel

realisme – denne såkaldte realisme er dog ikke mere grel, end at Bela Lugosi optræder som et overnaturligt væsen, der strategisk placeret i en lænestol i et spøgelsehus med jævne mellemrum afbryder handlingen for at komme med mere eller mindre relevante kommentarer.

Der kan måske synes at være en vis logik i, at verdens værste film bliver forevist under Danmarks værste forhold, men ingen film er så ringe at den fortjener at blive vist i Barbue. Den store tilstrømning til 'The Late Show' kan kun forklares med visse sadomasochistiske overtoner i tiden ungdomskultur. Hvorfor vil nogen ellers stå i kø i en lille times tid, for derefter at skulle deltage i en nådesløs batalje om ca. 50 siddepladser (kun fra de to forreste stolerækker er det muligt at se hele 'lærredet') i det lille tilrøgede lokale, hvor Barbue lukker et par hundrede mennesker ind. Forevisningens tekniske kvalitet (hvis det er ordet?) er rædsom, filmene bliver vist på en video storskærm – nærmere bestemt et krøllet lagen! Lyden eller mere præcist suset på lydsporet, sendes ud over et stort disco PA-anlæg, hvor det forstærkes til et stormvejr! Kopierne er 2. – 3. generations hjemme-videokopier tappet fra bl.a. engelsk TV. Ved en tidligere forevisning havde man end ikke gjort sig den ulejlighed at klippe TV-reklamerne ud. Denne gang var reklamerne væk, men stederne, hvor der var break for reklame fremgik tydeligt – videokopierne var altså TV-kopier, som Barbue ikke har haft skyggen af ret til at forevise offentligt mod betaling. Det er i alle må-

der beklageligt, at et initiativ som 'The Late Show' stammer fra en flok klamp-huggere som Barbuens bagmænd, der kun ønsker at disse film skal sikre lidt profit og så ellers bare fungere som en slags bagtæppe mens stamkunderne er optaget af at kyle bajere ned. Selv ikke verdens værste film fortjener en sådan vanskæbne!

Peter Risby

Quiz-løsning:

Ronald Reagan.

Billedet er fra Don Siegels *The Killers* (1964). Damen, der er genstand for hans opmærksomhed, er Angie Dickinson.

Videotek i Paris

I Forum des Halles, dér hvor Paris' Haller lå i gamle dage, er der for ca. et halvt år siden åbnet et nyt museum: La Vidéo-thèque de Paris. Det er et museum for levende billeder, der omhandler Paris. Det har en samling på ca. 2.500 titler: Spillefilm, reportagefilm, dokumentarfilm, fjernsynsreportager, fjernsyns-film, industrifilm, ja endog amatørfilm. Og samlingen vokser daglig. Det eneste, der kræves af en film eller et videoprogram for at det kan indlemmes i samlingen er, at Paris på en eller anden måde optræder. Paris kan enten være hovedpersonen eller hovedemnet som i Joris Ivens film: *La Seine a rencontré Paris* (Seinen møder Paris) fra 1957 eller danne baggrund for handlingen eller en del af handlingen som i Jean Renoirs spillefilm *La Marseillaise* fra 1937 eller i Georges Franjus dokumentarfilm *Hôtel des Invalides* fra 1952.

Videoteket står under det franske kulturministerium, som har nævnt lederen, José Frèches. Foruden ham arbejder ni mennesker på museet, 2. Gallerie, Porte Saint Eustache, 75001 Paris, lige ved Saint Eustache kirken. Dets indgang eller rettere nedgang - for videoteket ligger i en kælderetage - er lige ved siden af en lille plads, der domineres af Epousteguy's dejlige skulptur af et overdimensioneret menneskehovede. Videoteket er åbent hver dag pånær mandag fra 14,30 til ca. 22. Sidste forestilling begynder 20,30 og varer i almindelighed

til et sted mellem 22 og 23. Lørdag åbner videoteket allerede kl. 12,30. Den første forestilling den dag er altid et program bestående af gamle reportagefilm om Paris. Om mandagen er der lukket. Entrébilletten på 18 francs gælder for en hel dag. For dem, der bliver sultne eller tørstige er der en lille bar, hvor man kan få en mellemmad og lidt at drikke mellem slagene.

Videoteket har to biografer, hvor der vises film i hele åbningstiden. Men museets hjerte er la salle de consultation, videorummet. Det er et stort mørkt rum, kun med den nødvendige belysning ved en kontorskranke og lysene fra de tændte videoskærme (minitels). I salens bagvæg er der en glasdør ind til det tilstødende arkivrum. Herfra trænger der også lidt lys ind i videorummet.

Entrébilletten giver adgang til at man kan se to timers videoprogrammer, hvis der da ellers er plads foran en af de ca. 20 videoskærme. Åbningstiderne for la salle de consultation er lidt kortere end for biograferne, det lukker allerede kl. 20 pånær om onsdagen, hvor det holder åbent til kl. 22.

Film- eller videobestillingen foregår henne ved skranken, hvorefter man får anvist en plads i en øreklapstol foran en videoskærm, og knap et minut efter det ønskede program pr. EDB overført fra arkivrummet til ens skærm. Lyden kommer ud gennem en højtaler anbragt i stolens øreklapper, og lyden er indstillet på en sådan måde, at den kun kan høres af den, der sidder i stolen. Med andre ord, man generer på ingen måde dem, der sidder ved de andre videoskærme.

Da jeg besøgte videoteket engang i september var salen næsten fuld, og der sad folk ved de fleste skærme; men det lykkedes heldigvis at få plads foran et apparat. Mine to ledsagere og jeg blev anbragt i lænestole foran den samme skærm - men så kunne der heller ikke være flere. Vi havde bestilt *Seinen møder Paris*, og næppe havde vi sat os, førend filmen stod på skærmen. Det vil sige, inden selve filmen kom først en tekstside med oplysninger om filmen. Der stod et handlingsreferat, der var credits og andre oplysninger. Sådanne tekstsider er anbragt foran alle programmerne og kan købes i trykt form, hvis man er interesseret.

Ønsker man at studere videoprogrammerne i mere end to timer daglig, kan man formedelst 120 francs tegne et månedsabonnement eller for 400 francs et årsabonnement. Der er allerede 600 abonnenter. Abonnementet giver forskellige fordele, af hvilke den vigtigste nok er, at man kan forudbestille plads

foran en skærm. Som en af de ansatte fortalte mig, er der et stort pres på for at komme til foran skærmene, for videoteket besøges ikke blot af almindelige biografgængere, men mange forskellige slags specialister kommer for at studere et eller andet emne foran skærmen. Der kommer fx. byhistorikere, historikere, modeskabere, arkitekter, byplanlæggere, scenografer, musikfolk, foruden de der arbejder indenfor filmens eller fjernsynets verden.

Det er tydeligt, at La Vidéo-thèque de Paris allerede er blevet en succes. Samlingen vokser desuden daglig, og man er så småt begyndt at tænke på en udvidelse af videotekets emneområde: Man vil muligvis skabe et Vidéo-thèque de France. Men som man siger, vil det kræve en forbedring og udvidelse af den franske telekommunikation, førend man kan sidde i Paris og pr. EDB bestille et program fra f.eks. Bordeaux, der så omgænde står foran en på skærmen.

Forestillingerne i biografalen har lige siden videotekets åbning været samlet under et eller andet tema. Man har f.eks. haft en række programmer under temaet 'Paris om natten', eller 'Maj 1968' eller 'Paris ved Seinen'. I september-oktober 1988 havde man samlet filmene under temaet. 'Paris: Un arrondissement par jour' (Paris, et kvarter om dagen).

I 1989, hvor hele Frankrig planlægger festligheder i anledningen af 200 års dagen for den store revolution, har videoteket allerede bestemt, at de den 12. juli vil spille Jean Renoirs *La Marseillaise* som en friluftsforestilling om aftenen foran Saint Eustache kirken.

Jeg kan af flere grunde anbefale filminteresserede at besøge videoteket i Paris. Dels får man her lejlighed til at se en kær, gammel film, dels og det er måske vigtigere, får man mulighed for at se en lang række kortfilm, som det ofte kan være svært at komme til at se. Endelig må man jo også sige, at det er en billig fornøjelse at se ca. 30 film for 18 francs.

Marguerite Engberg